

Active and Passive voice

Amba Kulkarni

Department of Sanskrit Studies,
University of Hyderabad,
Hyderabad

Course Code: OE102

Kartari Prayoga (Active voice)

Verb agrees with the kartā (कर्ता)

कर्ता kartā - प्रथमा prathamā (nominative)

कर्म karma - द्वितीया dvitīyā (accusative)

करणम् karaṇam - तृतीया tṛtīyā (instrumental)

सम्प्रदानम् sampradānam - चतुर्थी caturthī (dative)

अपादानम् apāpādānam - पञ्चमी pañcamī (ablative)

अधिकरणम् adhikaraṇam - सप्तमी saptamī (locative)

Karmaṇi Prayoga (Passive voice)

Verb agrees with the karma (कर्म)

कर्म karma - प्रथमा prathamā (nominative)

कर्ता kartā - तृतीया tṛtīyā (instrumental)

करणम् karaṇam - तृतीया tṛtīyā (instrumental)

सम्प्रदानम् sampradānam - चतुर्थी caturthī (dative)

अपादानम् apāpādānam - पञ्चमी pañcamī (ablative)

अधिकरणम् adhikaraṇam - सप्तमी saptamī (locative)

Examples

रामः वनं गच्छति

Rama{nom} forest{acc} go{active, pr tense, 3p, sg}

रामेण वनं गम्यते

Rama{inst} forest{nom} go{passive pr tense, 3p, sg}

रामः स्वपिति

Rama{nom} sleep{active, pr tense, 3p, sg}

रामेण सुष्यते

Rama{inst} sleep{passive, pr tense, 3p, sg}

Kartari prayogaḥ (Active Voice)

verb- type	kartā	mukhya karma (pri.)	gauṇa karma (Sec.)	example
अकर्मकः intrans	1	-	-	रामः स्वपिति rāmaḥ svapiti
सकर्मकः trans	1	2	-	रामः ग्रामं गच्छति rāmaḥ grāmam gacchati
द्विकर्मकः trans	1	2	2	रामः अजां ग्रामं नयति rāmaḥ ajām grāmam nayati

Karmani prayogaḥ (Passive Voice)

verb-type	kartā	mukhya karma (Pri.)	gauṇa karma (Sec.)	example
अकर्मकः intrans	3	-	-	रामेण सुष्यते rāmeṇa supyate
सकर्मकः trans	3	1	-	रामेण ग्रामः गम्यते rāmeṇa grāmaḥ gamyate
द्विकर्मकः ditrans	3	2	1	रामेण गौः दुग्धं दुह्यते rāmeṇa gauḥ dugdham duhyate
द्विकर्मकः ditrans	3	1	2	रामेण अजा ग्रामं नीयते rāmeṇa ajā grāmam nīyate

Kartari prayogaḥ (Active Voice with causative)

verb- type	prayojaka kartā causative	prayojya kartā causee	karma	
अकर्मकः	1	2	-	माता रामं स्वापयति
सकर्मकः	1	2	2	कृष्णः रामं ग्रामं गामयति
द्विकर्मकः	1	3	2	कृष्णः रामेण गां दुग्धं दोहयति
द्विकर्मकः	1	3	2,2	कृष्णः रामेण अजां ग्रामं नाययति

gati-buddhi-pratyavasānārtha-akarmaka

Karmani prayogaḥ (Passive Voice with causative)

verb- type	prayojaka kartā causative	prayojya kartā causee	karma	
अकर्मकः	3	1	-	रामः मात्रा स्वाप्यते
सकर्मकः	3	1	2	कृष्णेन रामं ग्रामं गम्यते
सकर्मकः	3	3	1	कृष्णेन रामेण ओदनं पाच्यते
द्विकर्मकः	3	3	2,1	कृष्णेन रामेण गौः दुग्धं दोह्यते
द्विकर्मकः	3	3	1,2	कृष्णेन रामेण अजा ग्रामं नाच्यते